

EA:n yleiskokous Helsingissä

European co-operation for Accreditation (EA) 15. yleiskokous järjestettiin 8.-9.6.2005 Helsingissä hotelli Scandic Continentalissa. EA on eurooppalaisten akkreditointielinten yhteistyöorganisaatio, jonka yleiskokous (General Assembly) on organisaation ylin päätöksentekelin. Kaksi kertaa vuodessa Euroopan eri maissa järjestettävän EA:n yleiskokouksen järjestäjänä toimii kunkin maan akkreditointielin. Kesäkuussa 2005 oli FINASin vuoro isännöidä kokous, johon osallistui n. 85 henkilöä yli 30 maasta. Kokouksen avasi kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen.

Kokouksen asialistan pääotsikot toistuvat melko vakioina kokouksesta toiseen. Keskeisiä aiheita tässä kokouksessa olivat EA:n puheenjohtajavalinnat. EA:n uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Lorenzo Thione (Sincert, Italia) ja varapuheenjohtajaksi Graham Talbot (UKAS, Iso-Britannia). MLA-komitean uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Gro Rødland (NA, Norja). Muiden komiteoiden entiset puheenjohtajat jatkavat tehtävissään, ts. julkaisu- ja tiedotuskomitean puheenjohtajana Tom Dempsey (INAB, Irlanti), laboratoriotieteiden komitean Hanspeter Ischi (SAS, Sveitsi), sertifiointikomitean Norbert Müller (BMW, Itävalta) ja tarkastuslaitoskomitean Merih Malmqvist (SWEDAC, Ruotsi). Lisäksi Executive-komitean uudeksi jäseneksi edellisten lisäksi valittiin Rozsa Ring (NAT, Unkari). Kaikkien kaksivuotinen toimikausi alkaa 1.1.2006.

Kokouksessa keskusteltiin mm. niistä kansainvälisistä kysymyksistä, joita tullaan käsittelemään ILACin (International Laboratory Accreditation Cooperation) ja IAF:n (International Accreditation Forum

Yllä European co-operation for Accreditation (EA) 15. yleiskokous Helsingissä hotelli Scandic Continentalissa.

Oikealla vierailu Sirpalesaarella.

Inc.) yleiskokouksissa syksyllä 2005. Tarkoituksena on aiempaa parempi valmistautuminen ko. kokouksiin ja EA:n näkemysten ja aseman vahvistaminen akkreditoinnin kansainvälisissä kysymyksissä. Aiheina olivat myös sektorikohtainen yhteistyö ja sen eteneminen, tällä kertaa erityisesti terveydenhuollon ja elintarvikealan järjestöjen kanssa. Myös yhteistyön kehittäminen EU:n komission kanssa ja akkreditoinnin roolin vahvistaminen erityisesti säädellyllä sektorilla oli kokouksessa esillä.

Kokouksen iltaohjelmaan kuului Sirpalesaarella ravintola Saarella 8.6.2005 tarjottu illallinen. Sen yhteydessä alle-

kirjoitettiin mm. EA:n ja Eurometin välinen, pitkään valmisteltu yhteistyösopimus (MoU). Samassa yhteydessä EA solmi myös yhteistyösopimukset (Contract of Cooperation) Bosnia-Herzegovinan akkreditointielimen BATAn, Moldavian CAECP:n ja Makedonian IARM:n kanssa. Illallisen tunnelma kauniissa, aurinkoisessa merimaisemassa oli vapautunut ja iloinen. Suomen valoisa kesäillat olivat elämys monelle kokousvieraille, joista suuri osa oli Suomessa ensi kertaa. Kokouksen järjestelyt sujuivat ongelmitta ja FINAS sai runsaasti kiitosta hyvin organisoidusta kokouksesta.

Leena Tikkanen

Kansainväliset akkreditointitunnukset

FINASin akkreditoimat laboratoriot ja sertifiointielimet voivat halutessaan ottaa käyttöönsä kansainvälisen akkreditointitunnuksen akkreditointiin viitattaessa. Testaus- ja kalibroitilaboratoriot voivat tehdä FINASin kanssa sopimuksen ILAC:in (International Laboratory Accreditation Cooperation) tunnuksen ja sertifiointielimet IAF:n (International Accreditation Forum Inc.) tunnuksen käytöstä. Näitä tunnuksia käytetään yhdessä toimielimen oman akkreditointitunnuksen kanssa, josta ilmenee FINAS-akkreditointi.

Sertifiointielimet, joiden akkreditointi kattaa laatujärjestelmä-, ympäristöjärjestelmä- tai tuotesertifiointin, voivat käyttää IAF MLA –akkreditointitunnusta myöntämissään akkreditoituissa sertifikaateissa sekä lisäksi kirjelomakkeissa, mainoksissa, verkkosivuilla ja muissa dokumenteissa akkreditointiin viittaamisen sääntöjä noudattaen. Testaus- ja kalibroitilaboratorioiden ILAC MRA –akkreditointitunnus on sen sijaan tarkoitettu käyttöön vain testauselosteissa ja kalibroitidokumenteissa akkreditoituna annettuja tuloksia raportoitaessa. On huomattava, että kansainväliset akkreditointitunnukset eivät kata akkreditoituja tarkastuslaitoksia tai henkilösertifiointia.

FINASin pääarvioijat antavat mielellään lisätietoja kansainvälisten akkreditointitunnusten hakemisesta ja käytöstä.

Helena Tuompo

Kansainvälisen asiantuntija-seminaarin suositus näytteenoton luotettavuuden parantamiseksi

Testaustulosten luotettavuutta ja käytökelpoisuutta arvioitaessa on näytteenoton merkitys noussut entistä tärkeämmäksi tekijäksi. Näytteenoton vaikutuksista testaustuloksiin tulisi olla käytettävissä nykyistä enemmän tietoa kansallisten ja kansainvälisten tuote- ja ympäristösäädösten sekä kaupallisten sopimusten valmisteluvaiheessa. Myös näytteenottomenetelyjen sekä laatujärjestelmien kansainväliseen yhtenäistämiseen on todettu tarvetta, sillä mm. EU-direktiivit vaikuttavat näytteenottomenetelyihin. Lisäksi näytteenottomenetelyjen pätevyyttä tulisi voida arvioida luotettavasti.

CEN/STAR ja Nordic Innovation Centre järjestivät näytteenoton asiantuntijaseminaarin Brysselissä 14-15.4.2005. Seminaarin aiheita olivat mm. näytteenoton laatu, laatujärjestelmät, näytteenotostandardien kehitys sekä kokemukset käytännön näytteenotosta. Näytteenottoa tarkasteltiin erityisesti testaustulosten loppukäyttäjän näkökulmasta. Seminaarin tuloksena on julkaistu kannanotto koskien näytteenoton tärkeyttä. Kannanoton mukaan näytteenottoa tulee Euroopan maissa kehittää, jotta vältytään virheellisen näytteenoton aiheuttamilta ekologisilta ja taloudellisilta sekä turvallisuuteen ja terveyteen liittyviltä haitoilta. Kannanotossa korostetaan eri alojen asiantuntijoiden, organisaatioiden ja viranomaisten yhteistyön ja tiedonvälityksen tärkeyttä. Näytteenoton kehityskohteita ovat mm. standardisointi, laatujärjestelmät ja näytteenoton laadun-

varmistusmenettelyt. Kannanotossa käsitellään myös näytteenoton pätevyyden osoittamista.

Näytteenoton pätevyyden osoittamiseen on käytössä kolme eri menettelyä: akkreditointi, sertifiointi ja itsearviointi. Kannanotossa on kuvattu näiden menetelyjen soveltuvuutta eri tarkoituksiin sekä vahvuuksia ja heikkouksia. Näytteenoton akkreditointia pidettiin parhaana vaihtoehtona testauslaboratorioille, joilla on jo laatujärjestelmä käytössä ja testaustoiminta akkreditoinnin piirissä. Akkreditoinnin vahvuuksia ovat: kolmannen osapuolen arviointi, säännöllisyys, perustuminen kansainvälisiin kriteereihin sekä tunnettuus. Ongelmaksi saattaa muodostua näytteenottoon liittyvien epävarmuustekijöiden ja näytteenoton jäljitettävyyden osoittaminen, koska tällä hetkellä näytteenottoon liittyviä vertailumittauksia tai vertailunäytteitä ei juurikaan ole saatavilla.

Yksittäisten näytteenottajien sertifiointia pidettiin parhaana vaihtoehtona tilanteissa, joissa tarjotaan vain näytteenottopalvelua tai organisaatiolla ei ole akkreditointia. Myös sertifiointi on kolmannen osapuolen arviointia ja toteutetaan kansainvälisesti sovittujen menetelyjen mukaisesti. Näytteenottajan sertifiointi kattaa kuitenkin vain yksittäisen näytteenottajan pätevyyden mutta ei näytteenoton koko laatujärjestelmää.

Näytteenottomenetelmien itsearviointi on tällä hetkellä teollisuudessa prosessin ja tuotteen laadun seurannassa käytetyin menettely. Menettely sopii yksittäisen teollisuuslaitoksen käyttöön ja auttaa ylläpitämään menetelmiä ajantasalla. Itsearviointi ei ole kuitenkaan riippumaton kolmannen osapuolen arviointia, eikä siten osoita pätevyyttä puolueettomasti. Itsearviointitulokset eivät myöskään ole vertailukelpoisia muiden organisaatioiden tai teollisuuslaitosten tulosten kanssa.

Akkreditointielimet arvioivat näytteenottomenetelyjä standardien SFS-EN ISO/IEC 17025 ja ISO 15189 (lääketieteelliset laboratoriot) edellyttämällä tavalla. FINASin näytteenoton arviointimenetelyjen periaatteet on kuvattu julkaisussa A1/2004, Periaatteet standardin SFS-EN ISO/IEC 17025 mukaisen näytteenottotoi-

minnan arvioimiseksi. Julkaisu on saatavissa FINASin verkkosivuilta osoitteesta www.finas.fi.

Lisätietoa seminaarista sekä kannanotto ja seminaarijulkaisu ovat saatavissa Nordic Innovation Centren [www-sivuilta](http://www.sivuilta) (www.nordicinnovation.net/).

Helena Tuompo

CEN/STAR on Euroopan standardisointikomitean neuvoa antava elin, jonka toiminta keskittyy tutkimuslisiin näkökohtiin standardisoinnissa.

Nordic Innovation Centre on Pohjoismaiden yhteinen organisaatio, jonka tehtävänä on poistaa kaupan teknisiä esteitä Pohjoismaiden alueella sekä edistää teollisuuden kilpailukykyä ja välittää tietoa Pohjoismaiden välillä.

FINAS muuttaa uuteen toimitaloon 1.10.2005

Mittatekniikan keskus/FINAS muuttaa lokakuun 1. päivä Senaatti-kiinteistöjen rakennuttamaan uuteen toimitaloon. Uusi toimipaikkamme sijaitsee Espoon Otaniemessä osoitteessa Tekniikantie 1. Muuton myötä Mittatekniikan keskuksen koko toiminta siirtyy saman katon alle ja uudet toimitilat parantavat monella tavalla Mittatekniikan keskuksen toimintaedellytyksiä. FINAS palvelee asiakkaita katkotta muutosta huolimatta. Osoitteen lisäksi myös FINASin puhelinnumerot muuttuvat. Uudet puhelinnumeromme ovat 010-alkuisia. Henkilökunnan ajan tasalla olevat yhteystiedot ovat verkkosivuillamme www.finas.fi.

FINASin uusi valtakunnallinen puhelinvaihtenumero on **010 6054 000**, fax **010 6054 399** (ei suuntanumeroa).

FINASin uusi osoite on **FINAS, PL 9 (Tekniikantie 1), 02151 ESPOO**.

FINAS kouluttaa

Asiantuntijasta arvioijaksi -kurssi

Laboratorioiden ja tarkastuslaitosten pätevyyden arviointia käsittelevä kurssi, 25.-27.10.2005. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti kouluttamaan FINASin arviointitehtävissä tarvittavia teknisiä arvioijia. Lisätietoja ja hakemuslomakkeita kurssista saa FINASin [www-sivuilta](http://www.sivuilta) (www.finas.fi), Anne Väisänen puh. (09) 6167 215 tai anne.vaisanen@finas.fi.

Arvioijaseminaari

FINASin teknisinä arvioijina toimiville henkilöille, 22.9.2005. Seminaarissa käsitellään arviointityön ajankohtaisia asioita ja arvioinnin harmonisointia. Kutsu arvioijaseminaariin ja päivän ohjelma on lähetetty teknisille arvioijille.

Koulutustilaisuus elintarvikelaboratorioille

"Ajankohtaista elintarvikelaboratoriorintamalla" -koulutustilaisuus elintarvikelaboratorioille järjestetään 4.10.2005 Helsingissä. Tilaisuuden järjestäjinä ovat Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos EELA, Elintarviketutkimuskeskus KTTK, FINAS sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus STTV.

FINAS tiedottaa

EA:n verkkosivut ovat uudistuneet

European co-operation for Accreditation (EA) verkkosivut ovat uudistuneet. Verkkosivuilta löytyy mm. karttojen muodossa tietoa siitä, mitkä Euroopan maiden akkreditointielimet ovat mukana akkreditointielinten keskinäisissä tunnustamis-sopimuksissa (MLA), akkreditointielinten yhteystiedot sekä EA:n julkaisut. Sivujen osoite on www.european-accreditation.org

Henkilöuutisia

Pääarvioija Marjukka Mäkinen on palannut vanhempainvapaalta 1.9.2005.

Uusia akkreditointipäätöksiä

T222 Stone Pole Oy, Stone Pole Laboratorio: Luonnonkivien testaus, 25.5.2005.

T223 Fundamental Testing Oy, Testaus-

laboratorio; Rikkomaton aineenkoetus (NDT), kenttätestaus, 27.7.2005.

T224 Mineraalilaboratorio MILA Oy; Kliininen kemia, 21.6.2005.

T225 Helsingin Vesi, Veden ja jäteveden käsittely, Vedenpuhdistuksen prosessit / Käyttölaboratorio; Veden kemiallinen testaus, 18.7.2005.

Akkreditointipäätösten muutoksia

K048 Kaakkois-Suomen Kalibrintekeskus; akkreditointi on tilapäisesti peruutettu, 8.8.2005.

T025 Geologian tutkimuskeskus, Geopalvelukeskus, Geolaboratorio; laboratorion nimi on muuttunut ja uusi nimi Geologian tutkimuskeskus, Geopalvelut. Espoon yksikön uusi nimi on Erityisanalytiikan laboratorio, Kuopion yksikön Maaperälaboratorio ja Rovaniemen yksikön uusi nimi on Malmianalytiikan laboratorio, 20.6.2005.

T039 Lahden Tutkimuslaboratorio; laboratorion nimi on muuttunut, uusi nimi on Lahden tiede- ja yrityspuisto Oy, Tutkimuslaboratorio, 29.6.2005.

T041 MTT, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Kemian laboratorio; laboratorion pätevyysalue on yhdistetty akkreditoidun toimielimen T024, MTT, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus pätevyysalueeseen, 18.7.2005.

T092 Jyväskylän kaupungin ympäristöviraston laboratorio; laboratorion nimi on muuttunut, uusi nimi on Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen ympäristöosaston laboratorio, 21.6.2005.

T102 Imatran elintarvike- ja ympäristölaboratorio; laboratorion nimi on muuttunut, uusi nimi on Nab Labs Ympäristöanalytiikka Oy, 10.8.2005.

T141 Vammalan ja Äetsän kansanterveys-työn kuntayhtymä, Elintarvikelaboratorio; laboratorion nimi on muuttunut, uusi nimi on Sastamalan perusturvakuntayhtymä, Elintarvikelaboratorio, 29.6.2005.

T202 KYMSHP kuntayhtymä, Kymenlaakson laboratoriot, Kliinisen kemian laboratorio, Isotooppilaboratorio; laboratorion nimi on muuttunut, uusi nimi on Kymenlaakson sairaanhoitopiiriin ky., Kymenlaakson sairaalapalvelut, Kliinisen kemian laboratorio, Isotooppilaboratorio, 29.6.2005.

T210 Tampereen yliopistollinen sairaala, Kliinisen fysiologian yksikkö; laboratorion nimi on muuttunut, uusi nimi on Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, Alueellinen kuvantamiskeskus, Kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen yksikkö, 29.6.2005.

T215 Botnia Hightech Oy, Test Laboratory; akkreditointi on lopetettu asiakkaan pyynnöstä, 23.5.2005.

S002 SFS-Inspecta Sertifiointi Oy; pätevyysaluetta on laajennettu koskemaan metsien sertifiointia, 30.6.2005.

Uudelleen akkreditoituja

I002 Nosturiexpertit Oy Nosturilloyd; Nostolaitteiden ja hissien tarkastus, 27.5.2005.

I004 Oy Elspecta Ab; Hissien tarkastus, Sähkölaitteistojen tarkastus, 19.5.2005.

I005 Inspecta Oy, Testaus; Rikkomaton aineenkoetus (NDT), kenttätarkastus, 18.6.2005.

I006 VTT Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka, Palvelukeskus; Puutuotteiden tarkastus, Muoviputkien tarkastus, 21.6.2005.

K004 Inspecta Oy, Mittaus; Tasajännite ja -virta, vaihtojännite ja -virta, resistanssi, sähköteho ja -energia, Aikaväli ja taajuus, Paine, paineen kenttäkalibrointi, Lämpötila, lämpötilan kenttäkalibrointi, Nesteen tilavuus- ja massavirta, Tilavuus, tilavuuden kenttäkalibrointi, Massa sekä punnusten ja vaakojen kenttäkalibrointi, 27.5.2005.

K043 Ilmatieteen laitos, Ilmanlaatu, Mittaustekniikan tutkimus, Kemialliset analyysit; referenssiaineet: kaasuseokset, 26.5.2005.

S014 SFS-Inspecta Sertifiointi Oy; NDT-tarkastajien henkilösertifiointi SFS-EN 473/Nordtest Doc Gen 010 vaatimusten perusteella, 26.5.2005.

T011 Inspecta Oy, Testaus; Rikkomaton aineenkoetus (NDT), kenttätestaus. Metallisten materiaalien rikkova aineenkoetus, 18.6.2005.

T024 MTT, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus; Maataloustraktoreiden ja liikkuvien työkoneiden ohjaamon lujuuskokeet ja maataloustraktoreiden tyypinhyväksyntään kuuluvat testit, Melupäästön testaus, Elintarvikkeiden ja rehun kemial-

linen testaus, Maa- ja ympäristötutkimus, 18.7.2005.

T098 Test Center Tiililä Oy; Ajoneuvotestaus, 26.5.2005.

T099 Vieskan terveydenhuoltokuntayhtymän elintarvikelaboratorio; Elintarvikkeiden ja veden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus, 25.5.2005.

T102 Imatran elintarvike- ja ympäristölaboratorio; Elintarvikkeiden mikrobiologinen ja veden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus ja verkostoveden näytteenotto, 6.6.2005.

T104 Vaasan kaupungin ympäristölaboratorio; Elintarvikkeiden ja veden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus, 30.6.2005.

T105 Kotkan kaupunki, Ympäristökeskus,

Elintarvike- ja ympäristölaboratorio; Elintarvikkeiden ja veden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus, 3.6.2005.

T106 Seinäjoen elintarvike- ja ympäristölaboratorio; Elintarvikkeiden ja veden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus, 1.7.2005.

T108 Livsmedelslaboratoriet, Ålands hälsö- och sjukvård; Mikrobiologisk och kemisk testning av livsmedel samt mikrobiologisk testning av vatten, 18.7.2005.

T118 Riihimäen seudun terveystieteiden kuntayhtymä, Elintarvike- ja vesilaboratorio; Elintarvikkeiden ja veden kemiallinen ja mikrobiologinen testaus, 12.8.2005.

T194 Wärtsilä Finland Oy, tekninen huolto, asiantuntijapalvelut; Päästömittaukset, 21.6.2005.

Port Payé
Finlande
101155
●
posti

ECONOMY

Seuraava FINAS bulletiini ilmestyy joulukuussa 2005.
Julkaisija:
Mittatekniikan keskus, FINAS

Päätoimittaja: Päivi Kähkönen
Toimitussihteeri: Monika Lecklin
Taitto: Jenni Kuva

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.
ISSN 1239-310X

Osoite:
PL 239
Lönnrotinkatu 37
00181 HELSINKI

www.finas.fi
Sähköposti: finas@finas.fi
etunimi.sukunimi@finas.fi

Puhelin: (09) 616 761
Faksi: (09) 616 7341